

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich (818903)

**Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych
gdzie indziej nie sklasyfikowani**

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich

(818903)

**Operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie
indziej nie sklasyfikowani**

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich (818903)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [940]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Użytkowanie i konserwacja maszyn i urządzeń wikliniarskich....	9
3.3. Kompetencje społeczne.....	11
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	11
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	12
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	12
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	12
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	13
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	15
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	15
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	16
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	16
7. SŁOWNIK POJĘĆ	18
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	18
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	20

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich 818903

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Operator maszyn wikliniarskich.
- Operator urządzeń wikliniarskich.
- Wikliniarz.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 8189 Stationary plant and machine operators not elsewhere classified.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w marcu 2019 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Karolina Karpińska – Szkoła Podstawowa Specjalna nr 26, Lublin.
- Rafał Kozik – Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących, Kraków.
- Halina Zwolska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Michał Kosior – Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu, Radom.
- Rafał Walasik – PHU Madej-Pak s.c., Dziewin.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Janusz Figurski – Cech Rzemiosł Różnych, Puławy.
- Ewa Jachura – Cech Rzemiosł Drzewno-Budowlanych, Częstochowa.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2019 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich zajmuje się pozyskiwaniem (wycinką) wikliny oraz przygotowaniem jej do wykonania wyrobu plecionkarskiego¹⁰ (gotowaniem, korowaniem, suszeniem wikliny).

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich zajmuje się całością procesów związanych z pozyskiwaniem materiału wikliniarskiego³ i przygotowaniem go do wykonania wyrobów plecionkarskich z wikliny i innych materiałów. Operator w trakcie żniw wikliny¹¹ wycina materiał wikliniarski wykorzystując różne narzędzia, dobrane do grubości prętów oraz terenu, w którym jest prowadzona wycinka. Materiał po wycince jest przygotowywany i obrabiany w zależności od technologii przygotowania i przetwórstwa wikliny (biała, korowana, barwiona). Po gotowaniu w warzeln⁹, moczarkowaniu⁵ w moczarce⁴, korowaniu, ewentualnie barwieniu, materiał jest suszony w suszarniach lub na świeżym powietrzu.

Z materiału niekorowanego, przy użyciu drutu, operator wykonuje maty. Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich zajmuje się także ocenianiem jakości pozyskanego i obrobionego materiału wikliniarskiego, sortowaniem materiału w zależności od asortymentu i jakości. Do jego obowiązków należy dbałość o powierzone narzędzia i maszyny, wykonywanie ich regulacji i drobnych napraw. Często do zakresu prac operatora maszyn i urządzeń wikliniarskich należy magazynowanie materiału, co wiązać się może z pracą na wysokości.

Sposoby wykonywania pracy

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich wykonuje pracę z wykorzystaniem metod, technik i procedur związanych m.in. z:

- wycinką wikliny za pomocą kosiarek, kombajnów, pił, sekatorów,
- segregowaniem i wiązaniem materiału,
- regenerowaniem plantacji wikliny,
- gotowaniem i parzeniem wikliny,
- moczarkowaniem wikliny w moczarce,
- korowaniem wikliny,
- barwieniem wikliny,
- suszeniem wikliny na powietrzu lub w suszarni,
- analizowaniem jakości materiału,
- segregowaniem materiału gotowego do użycia (w zależności od asortymentu i jakości),
- wykonywaniem mat z wikliny,

- regulacją i drobną naprawą sprzętu, przeciwdziałaniem czynnikom mogącym wpływać na obniżenie sprawności sprzętu,
- konserwacją narzędzi, urządzeń i maszyn związaną z normalną eksploatacją,
- czynnościami regulacyjnymi związanymi ze zmiennością warunków produkcyjnych, środowiskowych, materiałowych,
- utrzymywaniem stanowiska pracy w stanie gwarantującym zachowanie standardów bezpieczeństwa, jakości i dobrych praktyk produkcyjnych.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich może pracować:

- w halach produkcyjnych,
- na zewnątrz, np. przy użytkowaniu pieców do gotowania i parzenia wikliny, przy wycince wikliny.

W ramach swoich obowiązków może przebywać również w magazynie surowców i wyrobów gotowych, pomieszczeniach związanych z kontrolą jakości, okazyjnie w warsztacie. Wykonywanie zadań zawodowych może odbywać się w pomieszczeniach o zwiększonym poziomie hałasu, wilgotności, wibracji i podwyższonej temperaturze otoczenia.

Operator urządzeń i maszyn wikliniarskich podczas wykonywania zadań zawodowych wykonuje prace na plantacji wikliny⁸, przygotowuje ją do wycinki, ścina za pomocą dostępnych w gospodarstwie narzędzi. Następnie w zależności od dalszego procesu technologicznego i zapotrzebowania konserwuje wiklinę składując ją na plantacji. Pracownik wykonujący ten zawód obsługuje warzelnię (ładuje wiklinę, zalewa ją wodą, gotuje, a następnie opróżnia). Operator urządzeń i maszyn wikliniarskich przygotowuje i ładuje moczarki lub pędzi wiklinę⁷.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- ciągniki,
- kosiarki,
- kombajny,
- piły,
- sekatory,
- noże,
- wiązarki,
- korowarki¹,
- komory suszarnicze,
- warzelnie (piece do wikliny),
- moczarki do moczarkowania wikliny,
- narzędzia do dokonywania obróbki i pomiarów oraz sprawdzania jakości.

Organizacja pracy

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych i liczby osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie może pracować indywidualnie lub

zespołowo, np. przy korowaniu, sortowaniu, czy gotowaniu lub parzeniu wikliny⁶. Osoby w tym zawodzie zwykle pracują w systemie jedno- lub dwuzmianowym, w stałych godzinach pracy. Czas pracy wynosi 8 godzin na dobę. Bezpośrednim przełożonym jest brygadzysta lub kierownik.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich w trakcie wykonywania pracy narażony jest m.in. na:

- skaleczenia związane ze stosowaniem ostrych narzędzi tnących,
- urazy mechaniczne (zmiżdżenia, skaleczenia, stłuczenia spowodowane przez ruchome oraz wirujące części maszyn),
- urazy spowodowane maszynami stosowanymi do korowania wikliny, które ze względu na elementy robocze o dużych prędkościach obrotowych stwarzają zagrożenie wypadkowe,
- urazy spowodowane niewłaściwym użytkowaniem maszyn lub ich nieprawidłowym działaniem,
- uciążliwości związane ze zmiennymi warunkami atmosferycznymi występującymi przy pracach wykonywanych na wolnym powietrzu, np. upał, chłód, deszcz, wiatr, w przypadku pracy na zewnątrz,
- pracę w środowisku zanieczyszczonym pyłem, hałasem, wibracjami pochodzącymi od maszyn wikliniarskich,
- długotrwałą pracę w wymuszonej pozycji ciała.

Zagrożeniami w pracy mogą być preparaty chemiczne stosowane w procesach technologicznych obróbki materiału wikliniarskiego. Duże zagrożenie wypadkowe stanowią maszyny wykorzystywane przy wycinie wikliny i jej korowaniu. Prace tymi maszynami wymagają szczególnej ostrożności od pracownika.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność układów równowagi,
- sprawność narządu wzroku;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- czucie dotykowe,
- spostrzegawczość,
- ostrość wzroku,
- widzenie stereoskopowe (widzenie głębni umożliwiające ocenę odległości),
- rozróżnianie barw,
- zmysł równowagi,
- szybki refleks,
- zręczność rąk,
- zręczność palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,

- podzielność uwagi,
- wyobrażenia przestrzenna,
- rozumowanie logiczne,
- uzdolnienia techniczne i manualne,

w kategorii cech osobowościowych

- samodzielność,
- samokontrola,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek fizyczny,
- gotowość do pracy w niesprzyjających warunkach środowiskowych,
- rzetelność,
- dokładność,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- gotowość do pracy w warunkach monotonicznych,
- dobra organizacja pracy własnej.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Do podjęcia pracy w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** wymagany jest ogólny dobry stan zdrowia, sprawność fizyczna kończyn górnych i dolnych, dobry wzrok, duża sprawność układu oddechowego oraz zmysł dotyku. Pod względem wydatku energetycznego praca w tym zawodzie należy do prac średnio ciężkich. Nie występują w niej specyficzne obciążenia umysłowe.

Do przeciwwskazań uniemożliwiających pracę w zawodzie operator maszyn i urządzeń wikliniarskich można zaliczyć m.in.:

- niską odporność na zmienne i niekorzystne warunki środowiska,
- zaburzenia równowagi,
- epilepsję,
- choroby ograniczające sprawność ruchową i manualną,
- choroby układu krążenia,
- wady serca,
- wady wzroku i słuchu niepoddające się korekcy,
- choroby skóry,
- alergie spowodowane pyłami lub pyłkami roślin występującymi w środowisku pracy oraz środkami chemicznymi stosowanymi w procesach technologicznych podczas obróbki wikliny,
- choroby układu oddechowego.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2019 r.) brak jest formalnych wymagań dotyczących wykształcenia niezbędnego do podjęcia pracy w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich**.

Do podjęcia pracy w tym zawodzie preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) w zawodzie pokrewnym (szkolnym) koszykarz-plecionkarz.

Alternatywne wykształcenie można uzyskać na drodze rzemieślniczego przygotowania zawodowego w zawodzie pokrewnym koszykarz-plecionkarz.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** nie jest wymagane posiadanie tytułów zawodowych, kwalifikacji i szczególnych uprawnień. Podjęcie pracy w tym zawodzie ułatwia:

- posiadanie dyplomu potwierdzającego pełne kwalifikacje zawodowe w zawodzie pokrewnym (szkolnym) koszykarz-plecionkarz, uzyskanego po zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- ukończenie kwalifikacyjnego kursu zawodowego i zdanie egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, potwierdzającego kwalifikację AU.19 Wykonywanie wyrobów koszykarsko-plecionkarskich, wyodrębnioną w zawodzie koszykarz-plecionkarz,
- posiadanie świadectwa czeladniczego lub dyplomu mistrzowskiego w zawodzie pokrewnym koszykarz-plecionkarz, uzyskanego po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu operatora urządzeń i maszyn wikliniarskich może być posiadanie:

- suplementu Europass (w języku polskim i angielskim), wydawanego na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (do dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe) oraz Izby Rzemieślnicze (do świadectwa czeladniczego i dyplomu mistrzowskiego),
- prawa jazdy kategorii T,
- prawa jazdy kategorii B,
- uprawnienia operatora wózków widłowych.

Pracę w zawodzie operator maszyn i urządzeń wikliniarskich może wykonywać również osoba, która:

- została przyuczona do zawodu i uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy,
- ukończyła kursy i szkolenia branżowe dające właściwe przygotowanie do pracy na stanowisku operatora maszyn i urządzeń wikliniarskich.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** może:

- pracując w większych firmach, wykonywać trudniejsze zadania zawodowe i awansować na stanowisko brygadzysty nadzorującego pracę małego zespołu pracowników,
- prowadzić własną działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia plantacji wikliny, przygotowania materiału plecionkarskiego oraz wykonywania wyrobów koszykarsko-plecionkarskich,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez podejmowanie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych,
- brać udział w szkoleniach prowadzonych przez producentów maszyn i urządzeń, uzyskując dyplomy lub certyfikaty.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2019 r.) w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Osoba wykonująca zawód operator maszyn i urządzeń wikliniarskich może potwierdzić przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną (po zdaniu egzaminu) kwalifikację AU.19 Wykonywanie wyrobów koszykarsko-plecionkarskich, wyodrębnioną w zawodzie pokrewnym koszykarz-plecionkarz.

Alternatywną drogę potwierdzania kompetencji w zawodzie operator maszyn i urządzeń wikliniarskich oferuje system rzemieślniczego przygotowania zawodowego, który umożliwia zdobycie tytułu czeladnika, a następnie mistrza w zawodzie pokrewnym koszykarz-plecionkarz. Dokumentami potwierdzającymi te tytuły są odpowiednio: świadectwo czeladnicze oraz dyplom mistrzowski.

W zależności od stanowiska pracy, na jakim może być zatrudniona osoba w tym zawodzie, pracodawcy sami organizują szkolenia lub mogą skorzystać z usług firm szkoleniowych komercyjnych lub innych instytucji.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Koszykarz-plecionkarz ^s	731702
Modelarz wyrobów plecionkarskich	731704

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE**3.1. Zadania zawodowe**

Pracownik w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Przygotowywanie maszyn i urządzeń wikliniarskich do żniw wikliny.
- Z2 Użytkowanie maszyn i urządzeń wikliniarskich oraz nadzorowanie ich pracy.
- Z3 Czyszczenie i konserwacja maszyn i urządzeń wikliniarskich.
- Z4 Ocenianie stanu technicznego maszyn i urządzeń wikliniarskich.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Użytkowanie i konserwacja maszyn i urządzeń wikliniarskich

Kompetencja zawodowa Kz1: Użytkowanie i konserwacja maszyn i urządzeń wikliniarskich obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie maszyn i urządzeń wikliniarskich do żniw wikliny	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii pracy	Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii pracy

przy przygotowywaniu maszyn i urządzeń do żniw wikliny; • Terminologię techniczną stosowaną w wikliniarstwie; • Budowę, zasady działania oraz instrukcje obsługi maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Rodzaje części eksploatacyjnych stosowanych w maszynach i urządzeniach wikliniarskich; • Rodzaje materiałów eksploatacyjnych stosowanych w maszynach i urządzeniach wikliniarskich; • Sposoby uruchamiania maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Kolejność wykonywania czynności zawodowych za pomocą wybranych maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Terminy zbioru wikliny z plantacji.	przy przygotowywaniu maszyn i urządzeń do żniw wikliny; • Stosować terminologię techniczną wykorzystywaną w zawodzie; • Korzystać z instrukcji obsługi maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Rozpoznawać części eksploatacyjne maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Dobierać materiały eksploatacyjne do maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Uruchamiać maszyny i urządzenia wikliniarskie; • Wykonywać czynności zawodowe zgodnie z technologią produkcji oraz sposobem przygotowania <u>materiału plecionkarskiego</u>²; • Dobierać termin zbioru wikliny do późniejszej technologii jej obróbki.
---	--

Z2 Użytkowanie maszyn i urządzeń wikliniarskich oraz nadzorowanie ich pracy

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii pracy przy użytkowaniu maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Instrukcje obsługi używanych maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Zastosowanie urządzeń i maszyn wikliniarskich podczas żniw wikliny oraz przygotowania materiału plecionkarskiego do wykonywania wyrobów; • Rodzaje prac wykonywane przez poszczególne urządzenia i maszyny wikliniarskie; • Rodzaje części i materiałów eksploatacyjnych stosowanych w czasie obsługi maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Sposoby napraw maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Rodzaje przeglądów technicznych wykonywanych przy urządzeniach i maszynach wikliniarskich.	• Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii pracy przy użytkowaniu maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Posługiwać się instrukcjami obsługi maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Dobierać urządzenia i maszyny wikliniarskie do prac związanych ze żniwami wikliny oraz przygotowaniem materiału plecionkarskiego do wykonywania wyrobów; • Wykonywać prace urządzeniami i maszynami wikliniarskimi; • Dobierać części i materiały eksploatacyjne do stosowanych maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Naprawiać urządzenia i maszyny wikliniarskie; • Wykonywać przeglądy techniczne maszyn i urządzeń wikliniarskich.

Z3 Czyszczenie i konserwacja maszyn i urządzeń wikliniarskich

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii pracy przy czyszczeniu i konserwacji maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Zasady czyszczenia maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Zasady usuwania z maszyn i urządzeń wikliniarskich odpadów powstałych podczas	• Stosować przepisy BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska oraz wymagania ergonomii pracy przy czyszczeniu i konserwacji maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Czyścić urządzenia i maszyny wikliniarskie; • Usuwać z maszyn i urządzeń wikliniarskich odpady powstałe podczas pracy; • Konserwować urządzenia i maszyny wikliniarskie

pracy; • Procedury konserwacji maszyn i urządzeń wikliniarskich po zakończeniu wykonywania prac; • Harmonogram okresowych konserwacji maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Procedury regulacji urządzeń i maszyn wikliniarskich; • Sposoby zabezpieczania elementów roboczych maszyn i urządzeń wikliniarskich przed korozją.	po zakończeniu wykonywania prac; • Stosować harmonogram okresowych konserwacji maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Regulować urządzenia i maszyny wikliniarskie; • Zabezpieczać elementy robocze urządzeń i maszyn wikliniarskich przed korozją.
--	---

24 Ocenianie stanu technicznego maszyn i urządzeń wikliniarskich

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasadę działania maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Zakres oceny stanu technicznego urządzenia lub maszyny wikliniarskiej zgodnie z zaleceniami producenta; • Prawidłowy charakter pracy urządzenia lub maszyny wikliniarskiej; • Objawy nieprawidłowego działania urządzenia lub maszyny wikliniarskiej; • Sposób postępowania podczas awarii urządzenia lub maszyny wikliniarskiej.	• Oceniać poprawność działania maszyn i urządzeń wikliniarskich; • Kontrolować stan techniczny urządzenia lub maszyny wikliniarskiej zgodnie z zaleceniami producenta; • Oceniać, czy usterka może zostać usunięta przez operatora urządzenia lub maszyny; • Stosować się do uwag producenta dotyczących postępowania w czasie awarii urządzenia lub maszyny; • Przygotowywać urządzenie lub maszynę do naprawy przez serwis producenta.

3.3. Kompetencje społeczne

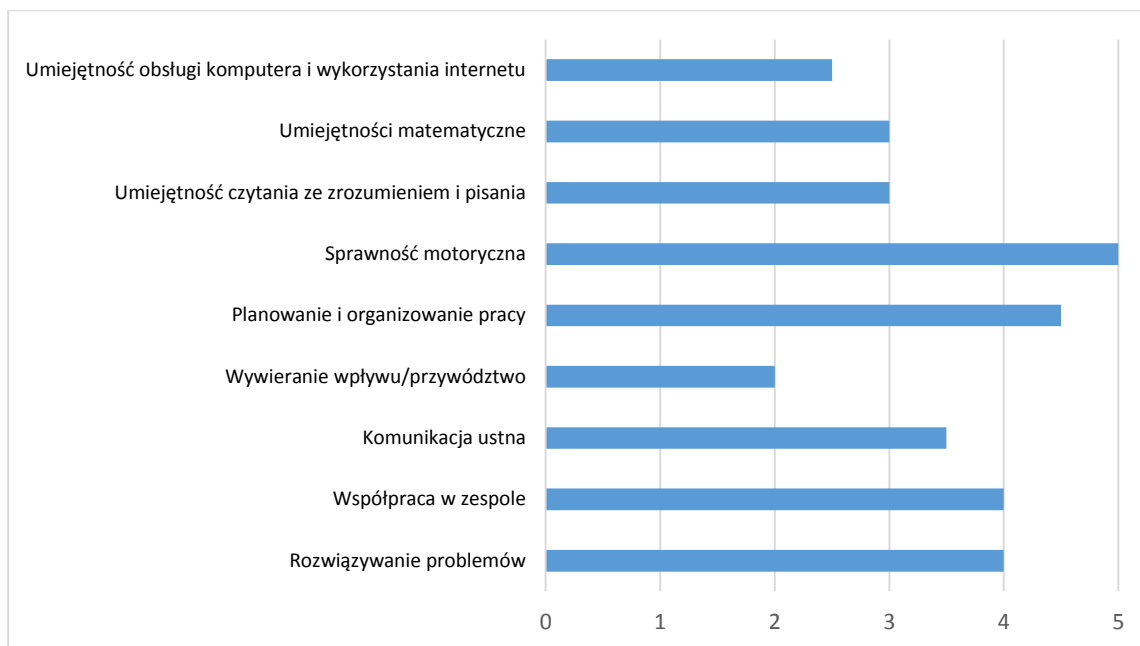
Pracownik w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań związanych z obsługą maszyn i urządzeń wikliniarskich.
- Wykonywania pracy samodzielnie i podejmowania współpracy w zespole pracowniczym uczestniczącym w procesie przygotowania wikliny.
- Oceniania pracy własnej w zakresie realizacji zadań zawodowych właściwych dla zawodu operator maszyn i urządzeń wikliniarskich.
- Dbania o powierzone maszyny i urządzenia oraz bezpieczeństwo własne i współpracowników.
- Przestrzegania zasad kultury i etyki zawodowej oraz wewnętrznych regulaminów i zarządzeń, obowiązujących w miejscu pracy.
- Podnoszenia własnych kompetencji zawodowych w zakresie obsługi maszyn i urządzeń wikliniarskich.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Zatrudnienie w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** oferują przede wszystkim:

- rodzinne firmy zajmujące się prowadzeniem plantacji wikliny, przygotowaniem materiału plecionkarskiego oraz wykonywaniem wyrobów koszykarsko-plecionkarskich,
- przedsiębiorstwa produkcyjne oraz usługowe, zajmujące się wykonywaniem wyrobów koszykarsko-plecionkarskich, a także
- przedsiębiorstwa usługowe, wykonujące pracę na plantacjach wikliny.

W całym kraju dostępne są nieliczne oferty pracy w tym zawodzie. Powodem jest niszowy charakter pracy oraz małe zapotrzebowanie rynku na tego typu pracowników. Zawód jest zrównoważony. Bardzo często przygotowaniem materiału plecionkarskiego zajmują się małe firmy rodzinne, które potem wykorzystują go na własne potrzeby.

Operator maszyn i urządzeń wikliniarskich posiadający doświadczenie zawodowe może założyć i prowadzić własną działalność gospodarczą, świadcząc np. usługi koszykarsko-plecionkarskie.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bазie Ofert Pracy**:

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzawodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2019 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu operator maszyn i urządzeń wikliniarskich można uzyskać:

- podejmując kształcenie w branżowej szkole I stopnia w zawodzie pokrewnym (szkolnym) koszykarz-plecionkarz,
- podejmując kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych (dla dorosłych) w zakresie kwalifikacji AU.19 Wykonywanie wyrobów koszykarsko-plecionkarskich, które mogą prowadzić:
 - publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
 - niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
 - publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego,

- ośrodki kształcenia i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikację AU.19 Wykonywanie wyrobów koszykarsko-plecionkarskich potwierdzają (również w trybie eksternistycznym) Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu operator maszyn i urządzeń wikliniarskich można także uzyskać w systemie rzemieślniczego przygotowania zawodowego, w zawodzie pokrewnym koszykarz-plecionkarz. Tytuły czeladnika i mistrza w tym zawodzie, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu, potwierdzają Izby Rzemieślnicze.

Osoby, które uzyskały powyższe kwalifikacje, mają możliwość otrzymania również suplementu Europass do tych dokumentów w języku polskim lub angielskim (odpowiednio w Okręgowych Komisjach Egzaminacyjnych oraz Izbach Rzemieślniczych), co ma istotne znaczenie w przypadku poszukiwania pracy za granicą.

WAŻNE:

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, które wchodzi w życie od 1 września 2019 r., ulegają zmianie dotychczasowe symbole kwalifikacji wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego, na kody składające się z trzech wielkich liter, wskazujących na przyporządkowanie do jednej z 32 branż, występujących w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego. Zmianie uległy również nazwy niektórych z dotychczasowych kwalifikacji. Nowa regulacja umożliwia prowadzenie kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub na kursach umiejętności zawodowych.

Szkolenie

Szkolenie dla kandydatów do pracy i pracowników w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** może być organizowane przez:

- wyspecjalizowane instytucje komercyjne, organizacje branżowe,
- instytucje oferujące szkolenia (kursy) w celu potwierdzenia kompetencji wymaganych do wykonywania określonych prac (tzw. uprawnienia zawodowe),
- producentów maszyn, urządzeń, wyposażenia, narzędzi lub materiałów,
- pracodawców zatrudniających w zawodzie – na własne potrzeby (dla kandydatów do pracy i pracowników).

Przykładowa tematyka szkoleń może dotyczyć:

- obsługi i konserwacji maszyn i urządzeń wikliniarskich,
- technik plecionkarskich,
- najczęściej używanych narzędzi do wykonywania wyrobów z wikliny,
- technik uszlachetniania gotowych wyrobów wikliniarskich,
- wymaganiach w zakresie przechowywania surowca plecionkarskiego.

Organizatorzy tych szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2019 r.) wynagrodzenie miesięczne osób pracujących w zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** jest zróżnicowane i wynosi najczęściej od 2600 zł do 3800 zł brutto w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód operator maszyn i urządzeń wikliniarskich uzależniony jest m.in. od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- stażu pracy,
- wykształcenia, posiadanych uprawnień i doświadczenia zawodowego,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- liczby firm działających na danym terenie,
- regionu Polski,
- wielkości firmy,
- koniunktury na rynku wikliny i wyrobów koszykarsko-plecionkarskich.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.03.2019]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **operator maszyn i urządzeń wikliniarskich** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym do zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z dysfunkcją sfery intelektualnej (01-U), pod warunkiem, że zadania i czynności robocze nie przekraczają możliwości intelektualnych pracownika, co zwykle oznacza, że są proste i powtarzalne,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych,
- z niewielkimi zaburzeniami głosu, mowy (03-L), jeśli umożliwiają skuteczny kontakt interpersonalny i komunikację,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2019 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.03.2019 r.

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. Nr 191, poz. 1596, z późn. zm.).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy (M.P. poz. 276).

Literatura branżowa:

- Bukiewicz H., Zwoliński S.: Uprawa i eksploatacja wikliny. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979.
- Kończak T., Korpetta W., Mądryk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979.
- Michalik K.: Uprawa wikliny i technologia plecionkarstwa. Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Koszalin 2000.
- Pieroni M.: Wyplatanie koszy z wikliny. Wydawnictwo RM, Warszawa 2011.
- Vaughan S.: Ręczne wyplatanie koszyków. Wydawnictwo RM, Warszawa 2007.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.03.2019]:

- Barometr zawodów 2019. Raport podsumowujący badania w Polsce: https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2019/raport_ogolnopolski_pl.pdf
- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Informator o egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie koszykarz-plecionkarz: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/731702.pdf
- Polskie Plecionkarstwo: <https://polskieplecionkarstwo.pl/wiklina-okorowana,168.html>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy: <http://monitorpolski.gov.pl/mp/2019/276/M2019000027601.pdf>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyroby z wikliny i brzozy: <https://www.wiklinaleszno.pl/literatura-o-wikliniarstwie-i-plecionkarstwie,128.html>

- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Związek Rzemiosła Polskiego. Wykaz standardów egzaminacyjnych: <https://zrp.pl/dzialalnosc-zrp/oswiata-zawodowa/egzaminy/standardy-egzaminacyjne/wykaz-standardow-egzaminacyjnych>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.

Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Korowarka	Maszyna służąca do mechanicznego korowania wikliny. Odrywanie kory od drewna odbywa się przez bardzo szybkie i częste uderzenia kołców umieszczonych na bębnie maszyny.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
2	Materiał plecionkarski	Materiał naturalny (wiklina czerwona, wiklina biała, wiklina niekorowana, ratan, rogożyna, słoma), lub sztuczny (sznurek, techno ratan, tworzywa sztuczne i inne) wykorzystywany do wyplatania wyrobów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
3	Materiał wikliniarski	Materiał naturalny do którego zaliczamy wiklinę (czerwoną, białą, niekorowaną). Wykorzystuje się go do wyrobu wyrobów.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
4	Moczarka	Zbiornik wody, przystosowany lub zbudowany do moczarkowania wikliny.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979

5	Moczarkowanie	Metoda przetwórstwa wikliny. Polega na pobudzeniu ruchu soków roślinnych w ściętej wiklinie poprzez zamoczenie jej końców w wodzie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
6	Parzenie wikliny	Metoda przetwórstwa wikliny. Polega na podgrzaniu wody, w której znajduje się wiklina nieokorowana do ok. 95°C i pozostawieniu do ostudzenia. Wikliny tej nie koruje się.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
7	Pędzenie wikliny	Obywa się w zbudowanych zbiornikach wody znajdujących się w ogrzewanych pomieszczeniach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
8	Plantacja wikliny	Miejsce, gdzie uprawia się różne gatunki wierzb plecionkarskich w celu ich ścięcia. Z plantacji pozyskuje się wiklinę różnej długości oraz kije wiklinowe.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
9	Warzelnia	Zespół urządzeń przeznaczonych do gotowania wikliny oraz pomieszczenie w którym te urządzenia są zainstalowane. Urządzenia warzelni mogą być zainstalowane poza pomieszczeniem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
10	Wyrób plecionkarski	Wyroby wykonywane z surowca pochodzenia naturalnego (wikliny, ratanu i innych) wykonywane ręcznie. Spełniają różne funkcje użytkowe w gospodarce np. meble, kosze, pojemniki i inne.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979
11	Żniwa wikliny	Czas zbioru wikliny z miejsca uprawy. Odbywają się od późnej jesieni do końca zimy, kiedy krzewy wierzby są bez liści.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Kończak T., Korpetta W., Mądrzyk J.: Technologia wikliniarstwa i plecionkarstwa część 1. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.